

Persbericht

PB06-041
31 maart 2006
14.45 uur

Herziene versie (vervangt PB06-040)

Overheidstekort daalt fors in 2005

Het EMU-saldo van de overheid over 2005 is uitgekomen op -0,3 procent van het BBP. Het overheidstekort blijft daarmee ruimschoots onder de Europese norm van 3 procent. Het EMU-tekort is ook fors lager dan in 2004. Toen bedroeg het tekort 1,9 procent. De EMU-schuld van de overheid is in 2005 iets opgelopen naar 52,9 procent van het BBP. Dit blijkt uit voorlopige cijfers van het CBS.

Het EMU-saldo van 2004 is bijgesteld in vergelijking met de eerdere raming in juli 2005. Toen kwam het overheidstekort voor 2004 uit op 2,1 procent.

Licht overschot Rijk

Het Rijk had vorig jaar 0,2 miljard euro meer inkomsten dan uitgaven. Het is daarmee voor het eerst sinds 2000 dat het Rijk weer een overschot heeft. Door de aantrekkende economie en het bankieren bij de staat namen de belastinginkomsten fors toe, vooral uit de dividend- en de vennootschapsbelasting. Daarnaast was de milieubelasting hoger door verhoging van de tarieven. De loonbelasting en premies daarentegen stegen nauwelijks vergeleken met 2004. Verder ontving het Rijk ruim 1 miljard meer aan aardgasbaten en namen de rentelasten af. Ook de rest van de centrale overheid leverde een positieve bijdrage aan het saldo met 0,2 miljard euro.

Het tekort van de lagere overheden bedroeg 1,6 miljard euro. Gemeenten en waterschappen hadden een tekort door het handhaven van een hoog investeringsniveau, provincies boekten een overschot. De sociale fondsen ten slotte kenden na het kleine overschot van 2004 een tekort van 0,3 miljard euro in 2005. Per saldo kwam het totale tekort van de overheid uit op 1,4 miljard euro.

Tekort 2004 lager dan eerder geraamd

Het EMU-saldo over 2004 is met bijna 0,8 miljard euro naar boven toe bijgesteld na nieuwe informatie van lokale overheden. Grote gemeenten hadden in 2004 een overschot. Door de bijstelling kwam het overheidstekort in 2004 uit op 1,9 procent van het BBP, 0,2 procentpunt minder dan bij de vorige raming.

EMU-schuldquote loopt iets op

De EMU-schuld is in 2005 toegenomen met 8,8 miljard euro. Hierdoor nam de EMU-schuldquote toe van 52,6 procent in 2004 naar 52,9 procent in 2005. De Europese bovengrens ligt op 60 procent. De schuldtoename is vooral gefinancierd door langlopende leningen. Die zijn per saldo toegenomen door

uitgifte van staatsobligaties voor een bedrag van 5 miljard euro en opgenomen leningen door vooral de lokale overheid ter waarde van 1,1 miljard euro. De kortlopende schulden namen met 2,5 miljard euro toe.

Technische toelichting

EMU-saldo en EMU-schuld

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Uitgaven en inkomsten worden daarbij geboekt in het jaar dat economische waarde gecreëerd wordt of wanneer een recht dan wel verplichting ontstaat.

De EMU-schuld is de schuld van de overheid gewaardeerd tegen nominale waarde (niet op marktwaarde). De zogenaamde handelskredieten en transitorische posten worden niet in de schuld meegenomen. De onderlinge schulden tussen de Nederlandse overheden tellen ook niet mee.

De EMU-schuldquote geeft de verhouding weer tussen de EMU-schuld en het BBP

Methode

De gepubliceerde cijfers vormen de eerste ramingen van het CBS van de belangrijkste inkomsten en uitgaven alsmede het saldo hiervan voor de sector overheid over 2005. De cijfers kunnen later nog worden aangepast, met name bij de reguliere jaarlijkse aanpassing van de Nationale rekeningen in juli 2006. Over 2004 is nieuwe statistische informatie van de lokale overheid verwerkt. Deze informatie is verkregen op basis van de zogenaamde 'Informatie voor derden' van gemeenten en provincies.

De overheid omvat de centrale overheid (voornamelijk het Rijk), de lokale overheid (gemeenten, waterschappen, provincies, e.d.) en de sociale fondsen. Het CBS verzamelt voor de samenstelling van de cijfers gegevens bij de belangrijkste overheden en completeert deze met aanvullende ramingen voor de ontbrekende instellingen.

EDP-notificatie

De cijfers worden ook naar de Europese Commissie gestuurd in het kader van de excessievetekortenprocedure. De levering vindt plaats voor 1 april van elk jaar en heeft betrekking op de gegevens van het jaar ervoor. De cijfers sluiten aan bij de EDP-notificatie van Nederland aan de Europese Commissie van 31 maart 2006.

Tabel 1: EMU-saldo van de overheid

	2001	2002	2003	2004	2005
	<i>mld euro</i>				
EMU-tekort (-)/overschot (+)	-1,1	-9,2	-14,9	-9,3	-1,4
Bruto Binnenlands Product (BBP)	447,7	465,2	476,3	488,6	501,9
	<i>uitgedrukt als % BBP</i>				
EMU-tekort (-)/overschot (+)	-0,2	-2,0	-3,1	-1,9	-0,3

Bron: CBS

Tabel 2: EMU-saldo naar overheidslaag

	2001	2002	2003	2004	2005
<i>mld euro</i>					
Overheid, waarvan:	-1,1	-9,2	-14,9	-9,3	-1,4
Centrale overheid	-0,9	-4,8	-13,5	-8,6	0,5
Lokale overheid	-0,4	-2,3	-1,5	-1,3	-1,6
Sociale fondsen	0,2	-2,1	0,1	0,6	-0,3
<i>uitgedrukt als % BBP</i>					
Overheid, waarvan:	-0,2	-2,0	-3,1	-1,9	-0,3
Centrale overheid	-0,2	-1,0	-2,8	-1,8	0,1
Lokale overheid	-0,1	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3
Sociale fondsen	0,1	-0,4	0,0	0,1	-0,1

Bron: CBS

Tabel 3: EMU-schuld naar overheidslaag

	2001	2002	2003	2004	2005
<i>mld euro</i>					
Overheid, waarvan:	227,0	234,9	247,2	256,8	265,6
Centrale overheid	188,5	195,8	207,9	217,0	224,5
Lokale overheid	37,7	38,8	39,0	39,6	40,8
Sociale fondsen	0,8	0,4	0,4	0,2	0,4
<i>uitgedrukt als % BBP</i>					
Overheid, waarvan:	50,7	50,5	51,9	52,6	52,9
Centrale overheid	42,1	42,1	43,6	44,4	44,7
Lokale overheid	8,4	8,3	8,2	8,1	8,1
Sociale fondsen	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1

Bron: CBS